

Bildande av naturreservatet Stora Flyten i Skinskattebergs och Surahammars kommuner (5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som avgränsas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara Stora Flyten.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet (se reservatsföreskrifter).

Länsstyrelsen fastställer samtidigt, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för reservatet (bilaga 3). Förvaltare av reservatet skall vara Länsstyrelsen.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att:

1. utföra skogsbruksåtgärd (såsom att avverka, gallra, röja, så, plantera) eller på annat sätt ta bort eller skada levande eller döda träd och buskar
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden (såsom att gräva, muddra, spränga, schakta, plöja, dämna, borra, nydika, rensa dike, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning)
3. anordna upplag
4. uppföra byggnad eller annan anläggning (exempelvis väg, torn, mast, antenn, luft- eller markledning)
5. uppföra stängsel eller annan hägnad
6. framföra motordrivet fordon i terrängen
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringssämnen,

8. tillföra kalk eller andra pH-höjande medel till mark eller vatten
9. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området främmande arter
10. jaga fågel inom område markerat på karta, bilaga 2.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatets gräns och uppsättning av informationstavlor
2. dokumentation och uppföljande undersökningar av mark- och vattenförhållanden, flora och fauna samt genomförda åtgärder för att gynna biologisk mångfald
3. anläggning av parkeringsplatser enligt bilaga 2 och vandringsleder som behövs för att minska slitage på området
4. avverkning, gallring, röjning, ringbarkning, bränning, igenläggning av dike eller annan biotopvårdande åtgärd i syfte att gynna biologisk mångfald

Allt utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren av reservatet.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller är det förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon i terrängen
2. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
3. cykla eller rida i terrängen
4. skada levande eller döda träd och buskar samt att skada vegetation eller naturföremål i övrigt t ex genom att insamla växter eller svampar, med undantag för matsvamp och bär för husbehov
5. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur
6. klättra i boträd, föra bort ägg eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet,
7. göra upp eld annat än på för ändamålet särskild iordningsställd och anvisad plats
8. ändra floran eller faunans sammansättning genom införande av för området främmande arter
9. anbringa tavla, skylt, affisch, orienteringskontroll eller permanent snitsla spår
10. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för att

- utföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning
- på ett varsamt sätt framföra motordrivet mindre fordon i terrängen för uttransport av fäلت vilt
- på ett varsamt sätt framföra motordrivet fordon på brukningsvägar markerade på karta, bilaga 2, i samband med skogbruksåtgärder. Eventuella körskador åtgärdas av markägaren
- underhålla bro och brukningsvägar markerade på karta, bilaga 2.
- medföra okopplad hund i samband med jakt
- sätta upp skyltar i samband med jakt
- sätta ut fisk i sjöar markerade på karta, bilaga 2.
- utan att det påverkar omgivande myr, tillföra kalk eller motsvarande till sjöar markerade på karta, bilaga 2.
- framföra motordrivet mindre fordon på för ändamålet iordningställda spänger i samband med kalktillförsel till sjöar
- förvaltaren eller den som arbetar på uppdrag av förvaltaren utför de åtgärder som behövs för reservatets skötsel
- utföra vetenskapliga undersökningar med syfte att öka kunskapen om de biologiska värdena. För sådana vetenskapliga undersökningar krävs dock Länsstyrelsens godkännande

Länsstyrelsen erinrar om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Naturreservatet Stora Flyten
RegDOS-id	2002966
Skyddsform	Naturreservat
Län	Västmanland
Kommuner	Skinnskatteberg och Surahammar
Lägesbeskrivning	Ca 2 mil NV om Surahammar, 6 km SV om Virsbo
Karta:	Terrängkartan: 11G NV Fastighetskartan: 11g6b, 11g6c, 11g7b
Naturgeografisk region:	27 Skogslandskapet norr om gränsen för norrlandsterrängen
Fastigheter:	Del av Ramnäs bruk 2:1, del av Virsbo 2:2, del av Gunnilbo-Österbo 1:1, del av Norbyn 1:3, del av Norbyn 2:1
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västmanlands län
Areal:	634 ha, varav produktiv skogsmark 254 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla de naturvärden som är knutna till områdets skogsmyrmosaik med dess myrar, skogar och öppna vattenytor
- uppnå gynnsam bevarandestatus för de arealer av olika livsmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås för de arter som är utpekade enligt Natura 2000
- bevara ett område som är betydelsefullt för det rörliga friluftslivet och samt främja allmänhetens möjligheter till naturupplevelser

Syftet ska nås genom att:

- myrarnas hydrologiska och kemiska förhållanden förblir opåverkade
- befintligt dike läggs igen
- enbart naturvårdsinriktad skötsel bedrivs på skogsmarken, t.ex. bränning och andra åtgärder som gynnar lövträd och bildande av död ved
- omgivande fastmarksskog och skog på myrholmar utvecklas mot västlig taiga i gynnsamt tillstånd med tallskog, barrblandskog, lövbrännor och brandfält
- parkeringsplats och informationsskyltar anläggs och underhålls samt tillfartsvägar säkerställs

Beskrivning av området

Naturreservatet utgörs av två stora myrkomplex, Stora Flyten och Stormossen, vilka är separerade av en vattendelare. De bägge myrkomplexen binds ihop via myrarna kring sjön Stenbjörn. Berggrunden utgörs huvudsakligen av granit vilket avspeglas i att myrarna är näringsfattiga med lågt pH. Tre högmossar, nämligen Avlångsmossen, Klysenmyren (vilken till största delen ligger i den intilliggande ekoparken) samt en mindre högmosse nordväst om Aborrtjärnen, ingår i reservatet. Övrig myrareal utgörs till största delen av fattigkärr i mosaik med svagt välvda mossar, men inom mindre områden förekommer även intermediära kärr. Dessutom innehåller området åtta mindre sjöar och ett flertal fastmarksholmar, varav framför allt de mindre är naturskogsartade. Området ligger i regionen för den biologiska norrlandsgränsen, vilket gör att både nordliga och sydliga arter förekommer. Myrarna har strukturer och vegetation som är representativ för myrtypen och området är en viktig häck- och rastlokal för fågel. Området är också viktigt för det rörliga friluftslivet, både sommar- och vintertid. Bruksleden passerar genom området och i några av sjöarna bedrivs fritidsfiske. På Rudtjärnsberget i nordvästra delen av naturreservatet finns en urbergsgrotta. Det sammanhängande myrkomplexet är ett av de största i Västmanland och områdets storlek tillsammans med dess orördhet och mosaik av biotoper ger området en prägel av vildmark.

Skäl för beslut

Det är ett angeläget allmänt intresse att skogsmyrmosaiker, med dess arter och livsmiljöer, bevaras. Floran och faunan i området är känslig för miljöförändringar som t.ex. skogsbruk eller förändrad hydrologi

Området är utpekad som riksintresse för naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken). Området ingår också i EU:s nätverk för värdefull natur – Natura 2000 (7 kap. 27 § miljöbalken) samt i "Myrskyddsplan för Sverige". Naturreservatets bildande är en del i arbetet med att uppnå det av riksdagen beslutade miljömålet om skydd av våtmarker Myllrande våtmarker, delmål 2 samt miljömålet om skydd av värdefulla skogar Levande skogar, delmål 1.

Prioriterade bevarandevärden

Områdets höga naturvärden är kopplade till dess storlek, orördhet och representativitet. De myrtyper som ingår i myrkomplexet Stora Flyten och Stormossen är idag mycket sällsynta i stora delar av Europa (med undantag av Ryssland) och Sverige har ett internationellt ansvar när det gäller att bevara denna typ av myrekosystem. Stora Flyten utgör, tillsammans med Stormossen, ett av de största i stort sett hydrologiskt intakta myrkomplexen i regionen. Mosaiken av stora öppna myrtyr, mindre trädbevuxna våtmarker, öppet vatten och fastmarksholmar ger upphov till hög grad av mångformighet, en stor areal kantzon och livsmiljö för många arter. Myrkomplexet är en viktig lokal för häckande och rastande fågel och ett flertal fåglar som ingår i EU:s fågeldirektiv, t.ex. bivråk, fiskgjuse, grönbena och ljungpipare, finns i området.

Området gränsar i väster till en av Sveaskogs ekoparker (Färna) vilket ökar den långsiktigt skyddade arealen ytterligare. Förutsättningar för att området ska behålla sina biologiska kvaliteter är att myrens hydrologi och kemi förblir opåverkad, att de naturskogar som finns inom området undantas från skogsbruk och att det finns en trädklädd skyddszon mot myren som förhindrar påverkan från skogsbruk som bedrivs utanför naturreservatet. Naturvärdena inom det skyddade området kommer på sikt att öka genom att skogar med idag lägre naturvärden tillåts bli naturskogsartade eller restaureras, t.ex. genom bränning.

I den nationella strategin för formellt skydd av skog, fastställd av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005, bedöms att Sverige bör prioritera bevarandet av större myr- och naturskogsmosaiker. Naturreservatet ligger i värdetrakten "Ramnäs" som är utpekad i "Strategi för formellt skydd av skog i Västmanlands län" fastställd av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen 2006.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Andra sakförhållanden

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunala översiktsplaner.

Ärendets handläggning

Naturvärdena inom området är väldokumenterade. Klysenmyren, som ligger söder om Abborrtjärnen besöktes av Hugo Sjörs redan på 1940-talet. Fågelfaunan på Stora Flyten inventerades av Jan Höjer år 1970 på uppdrag av Länsstyrelsen samt av Ralf Lundmark år 1999. Stormossen inventerades under 1984-1985 av Ingvar Granqvist på uppdrag av Surahammars kommun. Den senare inventeringen är omfattande och inkluderar såväl fåglar och däggdjur som kärlväxter, mossor, lavar och svampar. I våtmarksinventeringen 1984 bedömdes området ha mycket högt naturvärde (naturvärdesklass 1) och i länets Naturvårdsplan från 1985 klassades området som ett objekt med mycket högt naturvärde (klass I). Fastmarksskogarnas naturvärden inventerades av Tommy Pettersson i början av 2000-talet. Om sjöarna var fisktomma undersöktes sommaren 2007 i samband med Länsstyrelsens basinventering.

Länsstyrelsen beslutade år 1992 att göra Stora Flyten med omgivande skogar till ett samrådsområde. Ett interimistiskt reservat inrättades i området 1994, vilket dock upphävdes 1995 eftersom ekonomiska möjligheter att prioritera områdets fastmarksskogar för områdesskydd saknades. I bevarandeplanen för Natura 2000-området anges att området skall skyddas som naturreservat.

Reservatet har stakats ut och mätts in av Lantmäteriet. En värdering av området har genomförts av Svensk fastighetsvärdering AB på uppdrag av Länsstyrelsen. Förhandlingarna mellan staten och markägarna till fastigheterna Norbyn 2:1, Norbyn 1:3 och Gunnilbo-Österbo 1:1 är avslutade och markägarna har fått ekonomisk ersättning. Förhandling pågår med markägarna till fastigheterna Virsbo 2:2 och Ramnäs bruk 2:1. Bildandet av naturreservatet innebär att körning med motordrivet fordon över Tvärmossen förhindras, vilket försvårar skogsbruket söder om Tvärmossen utanför reservatet. Detta är en fråga som bör beaktas i den pågående förhandlingen.

Samråd

Samråd har enligt 26 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, samt enligt 25 § nämnda förordning med Skinnskattebergs och Surahammars kommuner.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat utredningen i en konsekvensutredning daterad den 17 juli 2007.

Remiss

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. förelagts att inom en tid av sex veckor framställa eventuell erinran mot bildande av naturreservatet. Förslag till beslut har därutöver sänts på remiss till flera myndigheter och organisationer.

Remissyttranden

I det förslag till beslut som skickades på remiss till sakägare och andra berörda den 18 juli 2007 föreskrevs förbud mot fågeljakt i hela naturreservatet. Markägarna och en jaktarrendator begärde i remissyttranden att få fortsätta bedriva fågeljakt inom reservatet. Även Jägareförbundet Västmanland invände mot förbudet mot fågeljakt. Mot detta intresse står det allmänna intresse som utgör skäl för bildande av reservatet. Myrkomplexet Stora Flyten-Stormossen är en viktig häcknings- och rastlokal för fågel. Inom området förekommer tre jaktbara fågelarter (järpe, orre och tjäder) som ingår i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv, vilket innebär att särskilda skyddsområden ska utpekas för dessa. Området är också viktigt för allmänhetens möjlighet att bedriva friluftsliv och få uppleva ostörd natur. Länsstyrelsen anser också att det är viktigt med referensområden som är opåverkade av jakt på fågel. Länsstyrelsen har gjort en avvägning mellan det enskilda och allmänna intresset och har med markägarna kommit överens om en kompromiss där fågeljakt är tillåten på Stora Flyten men inte på Stormossen.

Kärrvägens vägsamfällighet och Sandtorpets Jaktklubb anser att vägen till den föreslagna parkeringsplatsen i östra delen av reservatsområdet ska vara bommad även fortsättningsvis för att förhindra biltrafik på vägen, och att den föreslagna parkeringsplatsen således inte ska anläggas. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att tillgängligheten till området ökar men godtar att bommen hålls låst under de dagar älgjakt pågår i området under förutsättning att en informationsskylt om detta sätts upp.

Beslut och skötselplan har kompletterats med faktauppgifter som tillhandahållits av SGU. Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Surahammars kommun, Försvarmakten och Polismyndigheten i Västmanlands län.

Upplysningar

Upphävande av del av samrådsområde

Länsstyrelsen har den denna dag (dnr 525-13606-08) beslutat att upphäva den del av samrådsområdet som berörs av naturreservatet. Besluten om samråd daterade den 25 september 1992, dnr 2323-7875-92, dnr 2323-7877-92, dnr 2323-7881-92, dnr 2323-7885-92, dnr 2323-7887-92, 2323-7876-92 och dnr 2323-7878-92 upphör att gälla, för den del av samrådsområdet som berörs av naturreservat, när beslutet om naturreservat vinner laga kraft.

Natura 2000

Livsmiljöer som är utpekade enligt Natura 2000 skall uppnå eller bibehålla ett gynnsamt bevarandetillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande störning på områdets livsmiljöer kräver tillstånd enligt 7 kap 28 a § miljöbalken sedan den 1 juli 2001.

Dispens från föreskrifterna mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva naturreservatet.

Insektsangrepp mm

Vindfällan och stormskadad skog ska lämnas. Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen (1979:429) kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Ersättningstalan

Förhandlingarna om ersättning har inte avslutats vid tidpunkten för detta beslut. Förhandlingarna kommer att fortsätta efter reservatsbeslutet, dock längst ett år efter att beslutet vunnit laga kraft. Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslut om kungörelsedelgivning, se bilaga 4.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit
stf landshövding Håkan Eriksson, beslutande, och
naturvårdshandläggare, Karin Wiklund, föredragande, samt
länsassessor Torsten Eriksson,
planhandläggare Magnus Johansson,
länsfiskekonsulent Sven-Erik Åkerman,
miljöhandläggare Gunilla Alm och
enhetschef Anna Olofsson

Håkan Eriksson

Karin Wiklund

Bilagor:

1. Beslutskarta 1
2. Beslutskarta 2
3. Skötselplan
4. Beslut om kungörelsedelgivning
5. Hur man överklagar

